

B é t s .

Minémű betsben legyenek ő Felsége előtt a' szép tudományok, és mesterségek: serkentő két példait adta ennek közelébb ő Felsége, *Ziegler*, és *Platzer* Uraknak meg-jutalmaztatása által. *Platzer* Úr t. i. az Udvari Teátrum' Dekorátzióinak kellemetesen való készítéséért harmincz arany ajándékot kapott; *Ziegler* Úr pedig száz aranyat, eggy új Játék-Darabért, melyet *Die Pilger* (*A Szarándokok*) név alatt készített. Ez a' Darab igen tettzik a' Publikumnak; az itélnitudo résznek ugyan nem annyira a' foglalatjáért, melly, sok tökéletességei mellett is, tsak ugyan hiányos; hanem a' benne elő-forduló külsőségekért, mellyek kiváltképpenvaló módon legeltetik a' szemeket. Nagyon elevenen adja t. i. elő, a' közép századokban szokásban vólt viaskodásoknak egész formáját.

Olly Resolutziót vett ő Felségétől az idevaló Fő-Posta-Hivatal, a' pénzek' szállítása eránt: hogy t. i. a' Hivatal- és Staféta-pénzeket (*Amtsgelder, Stafetengelder*), úgy nem különben az Újságokért-~~valókat~~, szintén úgy szabad lészén ezentúl is fel-küldeni postán, valamint eddig; minthogy az említett pénzeknek egy része a' Közöns. Kintstáré (*Aerariumé*). Ő Felsége' akarátja szerént tehát, tsak az ollyan pénzt kelletik *Dili'sántzra* (*Diligence*) tenni, melyet egy különös (*privatus*) személyly küld más különös személynek.

Néhai ditső emlékezetű Orosz Fő Hadi Vezér Hertzeg *Potemkin*' halálának környül-állásait, következendőképpen adja-elő a' *Bétsi* Udvari Újság:

„*Galátzba* lett menetelétől fogva, mindég betegeskedett a' bóldogúlt Hertzeg: a' honnan tehát *Husba*; onnan ismét *Czerdakba*; végre *Jassyba* vitette magát. Mivel nem hogy múlt volna itt is

o o

a'

a' hideglelése, hanem még inkább nevededett, 's naponként mind inkább inkább erőtelenedett: levegő-ég-változtatás végett, a' *Bog* vize mellé szándékozott magát vitetni *Nikolaefkába*. Már akkor is igen erőtelen volt, mikor útnak indult; mindazáltal még is 25 Orosz mértföldet el-ment első nap; de midőn más nap tíz mértföldet haladt volna: olly rosszul lett, hogy ki kellett venni a' hintóból, és mivel semmi-némű alkotvány nem volt ott körül-belől, le-tétegett a' pásitra; a' hol, kevés idő múlva, ki-ment a' Lélek belölle. "

Ugy halljuk, hogy Cancel. Gr. *Pálffy* Károly ő Exc. Conferentzialis Minister létszen.

Udvari Titoknok Gr. *Pálffy* József ő Nagysága — a' Kantzellárius Úr öregebbik Fia — most járja *Europát*.

Az ide való *Frantzia* Követ olly gazdag vendégséget adott a' múlt héten, a' millyeneket szokott volt adni a' Revoluzió előtt. — A' jövő Farsangon által nagy bálók is fognak nálla tartatni.

Néhai- Gr. *Károlyi Antal* ő Kegyelmeffége Testamentoma ezekben a' napokban nyitvatott fel, Tárnok Mester *Végh Péter* ő Exc. ja által. Ezen Testamentomnak azon Tzikkelyét, melly Gr. *Károlyi* József ő Nagyságát tárgyazza, közöltük már ez előtt: most közöllyük, a' boldogult jó Méltóságnak következő Hagyasait:

Bétsi Érsek Gr. *Migazzi* Kárdinális ő Emin. tziájának hagyott egy drága smaragdos gyűrűt, mellyet a' Kir. Ns Magyar Testörzö Sereg' gála narjain szokott volt ujjában hordozni. — *Egri* Pispök *Eszterházi Károly* ő Kegyelmeffégének, egy drága arany pixist. — A' Nemes Testörzö Sereg' Al-Kapitánya Gen. B. *Splényi* ő Nagyságának, egy ezüst kardot. — A' Fels. Magyar Kantzelláriánál Referendáriusságot viselő Udvari Taná-

Tanátsos *Nagy József* ö Nagys. nak egy arany pixist.

(Ezen négy nagy Neveknek említését, következő óhajításával fejezte be: „hogy, úgymond, valamelly külső jegy által is fenn-maraztathassa ezeknél, hólta után a' maga emlékezetét“.)

Kedves Feleségének, a' Házasság-kötő Írásban meg-határozott özvegyi. pénzen kívül, esztendőnként tíz ezer forintot; testvér Húgának, Özvegy Gr. *Starhemberg*nének, 's született *Károlyi Evának* húsz ezer forintot; Menyének Gr. *Károlyi Józsefné* ö Nagyságának kész. pénzül tizenkét ezer forintot. — Gr. *Starhemberg*né' Kis-Affzonyának holtig annyit, a' mennyivel esztendőnként, születéséhez illendőképpen ki-jöhet. — Ifjú Gr. *Stokhammerné*nek, született *Hardeg* Gróf-Affzonynak öt száz aranyat; ugyan annyit B. *Boltzáné*nek is született *Stokhammer* Gróf-Affzonynak. — Két B. *Leob* Kisaffzonyoknak, esztendőnként száz forintokat.

A' meg-hólt Méltóságnál hajdan Titoknokságot viseltt, most pedig a' Fels. Kir. Helytartó Tanátsnál Titoknok *Nyitray* Úrnak négy száz aranyat. — Praefektus *Perlaki Somogyi Ferentz* Úrnak öt ezer forintot. — Titoknok *Schné László* Úrnak 5250 forintot. — A' Titoknoki Hivatal' Kántzellistájának, *Lukinits György* Úrnak, száz aranyat. — Az Özvegy Grófné' Komornikjának öt száz forintot. — Az első Szakátsnak, ezer forintot.

Holtig-való esztendei fizetést rendelt a' bődögült Méltóság, következő Uraknak is; úgymint:

Józsa János Úrnak nyoltz száz forintot; Oekonom. Consulens *Janits György* Úrnak ugyan annyit.

Udvari Kapitány *Mesterházi Imre* Úrnak négy száz forintot. Komornik (hajdani nevezet szerint *Tsuhodár*) *Nagy János* Úrnak, a' meg-maradt

öltözeteken kívül, négy száz forintot. — Geometra *Bitthayser* Úrnak ezentúl is annyit, a' mennyit az előtt kapott vólt esztendőnként. — Lovász-Mester *Szathmári Mihály* Úrnak 300 forintot. — Szekér-Mester *Ökrös József* Úrnak 300 forintot. — *Kovátsits* Úrnak száz forintot. — Az Ifjú Gróf Úr' hajdani Nevelője, Ajtatos Oskolabéli Pap nagy érdemű T. *Henyei* Úrnak holtá' napjáig ki fog járni akkori fizetése, míg az Ifjú Gróf Úr mellett fáradozott. — Szent *Ferentz'* Szerzetébéli Pap P. *Farkas*, mint meg-hitt Lelki Attya erántt azt végezte a' bódogúlt Méltóság, hogy ha a' Jóltságban marad, illendő tartása legyen holtig; ha pedig Klastromba kíván bé-menni: két száz forint adódjék esztendőnként a' Klastromnak.

Magyar Ország.

Gróf *Károlyi József* Tsálz. 's Kir. Kamarás Úr ő Nagysága lett, bódogúlt nagy emlékezetű Attya' helyébe, Nemes *Szathmár-Vármegye'* Fő-Ispánnává.

A' *Tíz*a mellől, Október' elején.

„A' Nevelés az egész Polgári Társaságnak talp-köve. Sőt az téfzi, 's teheti tsak, az Embert valóságos Emberré. Az Ifjúság, a' Hazának leg-főbb kintse. Erre kell tehát az Országoló Hatalomnak fő-képpen figyelmezní. Ha ez elhagyattatik, helytelen *principiumokra* szoktattatik, vagy mellyékes tárgyakra, 's nem a' Köz-Jónak halznára, igaz Izeretetére intéztetik: oda lessz vele együtt az egész Haza. — Jeles példáját adá ebbéli vigyázó gondoskodásának mostani bõlts Fejedelmünk a' múltt napokban. Az *Egri Püspöki Lyceumot* olly fel-tételek alatt hagyta meg, hogy az, mind a' tanításra, mind a' Tanítókra nézve, a' Királyi Oskolákkal mindenben meg-eggyezzen, és a' *Kassai* Kerületnek Igazgatójától függjön. — Vajha a' közönséges Papnevelő Házakat is újra fel-állíttatná! Nem ke-

ve-

veset nyerne az által mind Ő, mind a' Haza, mind pedig (noha ezt a' mi Püspökeink nem mindnyájan hihetik) önnön maga is a' Religió. —

Religióbéli dolgokról emlékeztvén: imhol van a' Keresztényi Szeretetnek, 's két ellenkező hiti - vallású Lelki Pásztorok között való ritka egygyességnek követésre méltó példája.

Augustus' végének táján meg-halván *Szepsi Mező-városnak Plébánossa*, V. Esperest, és *Egri Kánonok*, Fő-Tisztel. 's nagy - érdemű *Büdöskúti János Úr*, életének 70 dik esztendejében, nagy pompával, 's különböző - vallású számtalan sokaságnak jelen-létében temetteték-el. A' halotti beszédet *Somogy* nevezetű Helyesség-béli Plébános Tiszt. Ns *Spátzai Spátzay László Úr* mondotta. Ez a' hív Keresztény, 's a' felebaráti igaz Szeretetnek méltó hirdetője, el-bútsúztatván az említett Halottat Püspökétől, a' Káptalantól, 's Kerülete-béli Pap-Társaitól, imígy szólíttámeg az ott - való Református Prédikátor Urat: „Ugyan-ide rekesztlek tégedet is, ezen *Szepsi Városa'* Reformáta Ns Ekklesiájának nagy tudományú érdemes Lelki Pásztora, Tiszteletes Nemes *Tasnády István Úr!* Tizen-egy esztendőig legeltettük együtt nyájainkat; különböző mezőkön ugyan, mind-azon-által olly példás egygyesség és békességgel, mint-ha egy akolhoz tartoztunk, 's egy-féle Pásztorok lettünk volna. Ezt a' 11. esztendőt minden villza-vonás, harag, gyűlölség, és egyenetlenség nélkül töltöttük-el. Ezen egyes Szeretetből kívánom továbbra is, *Ezekiel* Próféta Izerént: Legeltessd nyájidat (*in pascuis uberrimis, in montibus excelsis. Ezech. 34.*) igen bőséges mezőkön, magas hegyeken, hogy jövőendőben is (*requiescant in herbis virentibus, in pascuis pingvibus super montes Izrael*), zöldellő-füveken, kövér legeltetéseken, a' menygyei Izraelnek magas hegyein nyugodgyanak-meg,

meg, veled együtt. — Valóban, nem kevés ditséret mind a' Halottnak, mind a' Prédikátor Úrnak, mind a' Bútsúztatónak. Vajha foganatos példa lenne ez sok Lelki Pásztorinknak! Gondolnánk meg, hogy az az Isten, a' kinek ők szolgálni akarnak, *Békességnek Istene*; ki az ő heveskedésekben, 's ember-társaiknak üldözésében, nem gyönyörködhetik! Dolgoznának egygyesített erővel azon kárhozatos szeretetlenségnek szíveinkből-való ki-irtásán, melly már több századoktól fogva annyi kárt, annyi veszedelmet árasztott Hazánkra, hogy még ma is nyög alatta! és szerentsélen következeit soha elegendő-képpen meg nem sirathattya! “

Egy okos jó Barátnak, vesztegető Barátjához botosátott intő Levele:

„Hozzám érkezett Leveleit az Úrnak, közlöttem az édes Annyával, kiből, azoknak el-olvasása után, több-féle indulatok, úgymint: harag, anyai fájdalom, és félelem egy-forma mértékben gerjedtek fel. En ugyan, noha az Úrnak ígéreteiben, jövődre se sokat bizok, mert az Úrnak szokásba vett mézes mázos ígéreteinek foganatját még együtt-laktunkban vetettem próbára, 's tapasztaltam semmiséget; még is az édes Annyát leg jobb reménységgel tápláltam, és az el-múltaknak el-felejtésére birtam; de ezt koránt sem az Urért tselekedtem, mert tselekedetei előtttem olly utálatosak, 's olly meg-rögzötteknek láttanak, hogy azok miatt egy közbevető szóra sem tartom az Urat érdemesnek, nem lévén meg-téréséről leg kissébb reménységem is. Adja azonban a' Mennyei Felség, hogy most hazudjak. Ohajtom inkább, hogy én az Urat valaha goromba ítéletemről meg-kövesssem, mint sem az Úr annak igaz voltát jövődben megsirassa. Így írok én az Úrnak, és így szöllanék izemébe is, nem irtózáván se haragjától, se meg-

vété-

vetésétől; mert a' ki magát meg-vetette, hogy' vehet az mást meg? Igaz jussal ugyan nem, ha ellenben írásomnak módja nem tetszik, két képen változtathatja meg az Ur: egyik, a' melyét óhajtok, a' jobbítás; másik, a' mellyel nem gondolok, ha meg írja, hogy tanácsom és intésem fűlékségtelen.

Mind ezek mellett, sajnálom én az Urat szivemből, hogy vesztegetése mellett se tud maga meg-elégedésére élni. Ha tölt is kedvére egy két órát; hányat tölt ellenben olly szomorú gondolatokkal: adós vagyok, honnan fizetem, az Anyámat meg-keserítem, hát ha más is megtudja, betsületemet el-vesztem, elő-menetelemnek, szerentsémnek kapuját magam bé-zárom! Sokszor mardossák az Úrnak szivét az illetén gyötrődések, jól tudom; miért nem kell hát már egyszer az észnek hasznát venni, óltalmazván magát a' vesztegetéstől? Egy fiatal gondolat áll ellent, tudniillik: most kell nékem világomat élnem; minek nékem akkor, ha meg-öregszem, vagy meg-házasodom? Ezen gondolkodásnak éretilenségét már több ízben is meg-tzáfoltam az Ur előtt; most csak azt mondom: házasságunkban, 's öregségünkben úgy lesz örömünk, ha az ifjúságbéli tselekedetünket szégyenleni, vagy siratni nem kell; azután, a' ki fiatal korában fetséllő: ritkán válik abból öregségére is takarékos gazda. Többel most nem terhelem az Urat, mert ha a' borsót falra találom hányni, mind-eggy, akár egy szemet, akár egy vékát szórjak: egy formán ragad meg."

Erdély Ország.

Frantzia Író *Richer* Úr, számos példákat öfzve-szedett (mint tudni való), a' mellyek elevenen mutatják, hogy gyakran nagy történetek származtak kitsin okokból. Én is kívántam egy történetet közleni az Urakkal, melly szegről-vég-

végről el-mehet talám az említett példák után. Igaz, hogy az általam említendő történetben nem lett valamelly igen nagy következése a' kitsin oknak; de könnyen lehetett volna más környül-állások között. Így is elég nagy vólt különben az okhoz képest a' következés:

Történt t. i. a' múlt *N. Enyedi* sokadalom' (vásár) alkalmatosságával, hogy bizonyos Városi Ember, jól tele éven magát egy Barátjánál, a' bóltok felé vette vissza útját tulajdon házához. A' mint egygy Örmény előtt ballagott volna: el találta magát ütni. Fel-indúlván ezen a' Kereskedő, ezt kiáltja utánna az Embernek: *Idd meg!* — — — — — Ez sem akarván el-nyelni a' bosszúságot, hasonló hangon felelt vissza az Örménynek. Addig veszekedtek az italon, hogy végre ütlekek fejezték bé a' pert. Törvényszék eleibe kerülván a' dolog, két aranyat tartozott fizetni az Örmény, az általa meg-támadott Polgárnak; kinek nagyon jó ízűn esvén a' könnyü kereset, azt mondja, hogy ő másszor is örömet meg-teszi azt hasonló jutalomért, a' mi most két aranyat hajtott - bé néki.

Erdélyi Fő

Komendérozó Generális, Hadi Tármester *Mitrovski* Úr, a' múlt héten érkezett meg *Szebenben*. Nagy kézűlettel várták mind a' Polgárok, mind pedig a' Katonaság; mellyet meg értvén a' Generális Úr, ki tellyességgel nem Barátja a' pompának, ki-szállott hintajából a' Város' szélén, 's gyalog bé-lopta magát. A' nagy tífzteleteket tehát tsak az üres hintaja fogadta.

Frantzia Ország.

Tulajdon kezével irta a' Király, azon Atyai Levélnek Originállját, mellyben kéri, és inti az Országból ki-szándékoskodó Frantziákat, a' magok feltételek' változtatására; 's nógatja a' ki.

ki-költözöttéket igen hathatós okokkal a' visszamenetelre. Azt mondja, említett Levelében a' többek között: hogy „tsak azokat tartja ő, valóságos, és egyedül-való Barátnak, a' kik együtt fogják vele elközleni a' Törvények' foganatosságát; a' rendnek, és tsendességnek helyre-állását; 's ennél fogva, mind azon boldogságban való részesülését az Országának, melyet a' természet maga szánt annak.“

A' hajós Sereghez botsátott, hasonló értelmű Irásában a' Királynak, nagyon szívre-ható kifejezés ez: „Ha véteknek tartották volna, úgy-mond, a' hajós Sereget oda hagyó Tisztek, a' kir. parantsolatnak által hágását: reményli a' Király, hogy most nem fogják meg-vetni az ő kérését.“

A' Izárazon lévő Seregekhez is *) irt a' Király, 's a' többek között ezeket írta: „Mivel ez idő-től (t. i. a' Konstituzió' el-fogadásától) fogva, egy a' Törvény, és a' Király: tehát a' ki ellensége a' Törvénynek; ellensége a' Királynak is. Akarmelly színnel szépíttse is bár valaki a' katonai rendeléseknek által-hágását: íme én jelentem, hogy én a' Törvénynek minden meg-rontását úgy nézem, mint a' Nemzet, és magam ellen való vétket. Vólt talám olyan idő, hogy a' Tisztek,

az

*) Októb. 11-dikén, olly jelentést tett a' Had-Minister a' N. Gyűlése előtt, hogy a' tulajdonképpen való Fran. Katonai Sereg 146000 emberből áll; a' Nem. Őrállók száma pedig 107000 re megy. Jelentette egyszersmind a' Minister, hogy leg több része a' fegyveres Népnek, a' széleken fekszik; továbbá, hogy az Erősségek jó karban vagynak: a' Magazinok is olly rakottak, hogy az azokban lévő eleséggel betsülettel bé-éri esztendeig a' Katonaság.

az én személyem eránt való szeretetből; 's nem tudván az én valóságos gondolatimat, kétszégkedhetek azon kötelességek eránt, mellyek ő előttök ellenkezni láttattak az ő első esküvésekkel; de mind azok után már, mellyeket én tselekedtem, nem lehet többé helye ezen tévelygésnek. “

Sok ki költözött Frantziákra nézve vólt foganatja a' Király tselekedeteiuek 's intéseinek *);
mert

*) *A' Kliviai Frantzia Újság is, melly áltol nem egyszer szólott már a' Prussziai Ministerium, valamint hajdan Apollo Pythia által, közlelbb is meg-újította a' ki-költözött Frantziákhoz már egy izben intézett tanáts-adását. Kényszeríti őket Hazájok' szeretetére, melly úgymond, ki-terjesztett karokkal várja az ő visszatéréseket; 's a' magok tulajdon hasznára, ne vesztegeffék idejeket, 's vagyoniokat idegen földön, egy oly történetnek (t. i. a' Kontrarevolutziónak — Frantzia Ország' mostani rendje' fel-bomlásának) reménylése alatt; mellyről lehetetlen egyebet itélni, a' probabilitásnak minden reguláiserént (azaz a' mint minden környül-állásoknak egybe-vetéséből itélhet az emberi ész), hanem hogy tellyességgel nem lehet annak helye többé. Jó szívből származott tanáts-adásának fundamentomául felhoz a' Kliviai Újság két igen nevezetes Irásokat, mellyeket botsátott közlelbb a' Brüsszeli Kormányfészék, az Auszriai Belgyiomban tartózkodó Frantziák' Szószóllóihoz, Marki de la Queuille, és Hertzeg D' Uzes Urakhoz. Ide megy ki rövideden az említett két rendbéli Irásoknak értelme: „A' Rekrutázást, vagy Katona-szedést tellyességgel meg nem engedheti ő Tsász. 's Kir. Felsége Belgyiomban a'*

mert menegetnek vissza lassan lassan az Országba:
de meg kell vallani mind a' Frantzia, mind a' Né-
met

a' ki-költözött Frantziáknak; mivelhogy az
ő Felsége' szolgálatjában lévő Nemzeti Belga
Regementek meg-hijánosodtak a' zenebona'
alkalmatosságával, 's még most sinszenek tel-
lyes számmal. — Szabad, Belgyiomon keresz-
tül menni minden Frantziának oda, a' hová
akar, ha passzusa vagyon; de bizonyos számú
(p. o. 15.) fegyveres személyekből álló tso-
móknak, Transport nevezet alatt olly Rege-
mentekhez való szállítása semmiképpen meg
nem engedődhetik, melly Regementeknek való-
sága nints törvényesen meg-esmérve Frantzia
Országon kívül. — Minden Frantzia Tiszt
el mehet bátran Luxenburgba, 's mulathat is
ott, mint magános személy, csak hogy illendő
Bizonyosság-Leveleket mutasson, 's azt ne
hánytorgassa, hogy ő ezért, vagy amazért
vagyon küldve, ez vagy amaz dolog vagyon
bízva rája. — Gyűlés-tartások sehol se ugyan,
annyival inkább pedig a' széleken tellyességgel
meg nem engedődnek az Austriai Belgyiomban
tartózkodó Frantziáknak; kik kérettetnek is,
hogy szorgalmaztassanak el-távoztassanak mindent,
a' miből könnyen azt hozhatnák ki mások:
hogy a' magok Hazájokból ki-bújdosott Fran-
tziák nem tsupa ember-szeretetből fogadtattak
Belgyiomba, mint valamelly menedék-helybe;
különben lévén a' dolog, jelenti a' Kormány-
szék, hogy ő kéntelenítetteti fog közönségesen
ki-nyilatkoztatni, hogy midőn bé-botsátotta
ő Tsász. 's Kir. Felsége Belgyiomba a' Haza
nélkül lévő Frantziákat: tsupán menedék-helyet
kivánt nékiek engedni maga birtokában. —
Azt

met Országai tudósítások szerént. hogy ingyen nem is hasonlítandó a' ki költözőknek teméntelen száma a' vissza menőkéhez. — Ez, nagy szomorúságot okoz mind a' Királynak, mind a' Nemzet' azon részének, melly él hal a' Konstituczióért. De szomorítja a' Konstituczió' Barátit, a' magok Papjaikon való meg-hasonlása is a' Népnek. Még ekkoráig is uralkodik a' türehetetlenség, melly az új Polgári Alkotványnak egy kiváltképpenvaló fundamentom - kövét, t. i. a' lelki-esméret' tellyes szabadságát érdekli igen veszedelmesen.

Mint hogy az új Konstituczió'nak egy tikkelyénél fogva szabadságokban áll a' R. K. Papokéak a' Feleség vétel: sokan fel is tserélték már a' Fr. Lelki Atyák közzül páros élettel, a' magános életet.

P o r t u g a l l i a.

Mafra *) nevezetű Városotkában mulatván közelébb a' Királyné, a' Korona - Örökösével egy-

Azt se szenvedheti meg ő Tsász. 's Kir. Felsége, hogy a' Frantzia Seregektől el-szökött Katonák még csak fegyver nélkül is teheffenek valamelly katonai gyakorlásokat Belgyiomban. Meglessz e' végett parantsolva az ő Felsége' Seregei Kormányozóinak, hogy mindenkor szemmel tartsák a' Frantzia Tiszt Urakat; ne hogy általok valami történheffen, az ő Felsége' ki nyilatkoztatott akarátja ellen“ 's a' t.

*) *Mintegy hat mértföldnyire fekszik Lisbonától, Estremadura Tartományában, nem messze a' tengerhez. Ötödik János Király,*
egy-

együtt, magok tették le, egy újjonnan építendő Franciskánus - Klastromnak a' fundamentumát.

Az *Anspachi* Markgráf, *Portugalliába* utazott *Londonból* a' tengeren, egy *Angliai* Dáma Szeretőjével. A' Királyné, igen barátságosan fogadta, 's nagy vadászatot is adott kedvéért *Mafrában*.

A' melly *Frantziák*, az új *Fr. Konstitutziót* tárgyazó beszédjek, és irások miá el-fogattattak volt *Portugalliában*: vissza nyerték szabadságokat, 's egy *Frantzia* hajón vissza - küldettek Hazájokba.

Léjjebb szállíttatja a' Királyné, a' maga Seregeinek számát, 's nagy változást tétet azon katonai rend-tartáson is, mellyet *Gr. Lippe* vitt volt bé 1762-ben az Országba.

Elegyes Történetek.

Egy *Svéd Orzági Orvos* és *Patikárius*, olly port talált mostanában, mellyről azt igéri, hogy vízbe vetvén azt, a' leg-nagyobb és sebesebb tüzet is meg-öltja vele nagy hirtelenséggel. Már tett is néhány szérentsés próbákat, a' mint irták *Stokholmból* Okt. 11-dikén. Hogy maga a' Király is láthassa tulajdon szemeivel, az említett por foganatját, külömbkülömbféle meg-gyújtani-való alkotványok készíttettek *Drottingholmban*.

A'

egy igen pompás *Palotát* készíttetett itten, egy *Templommal* együtt. Felét a' *Palotának* a' *Templom* teszi, a' *Kir. Lakó Hellyel* együtt; felét pedig egy *Kaputzinus - Klastrom*, mellyben mind ösze négy száz ötvenig való *Kaputzinusok* díttatoskodnak.

A' *Prussziai* új Törvény-Könyvben, mellyről közelébbi Levelünkben emlékeztünk, meg van engedve a' Nemeseknek, az Udvari Tanácsosoknak, és az ezekkel egy rangban lévő Személyeknek az úgy nevezetett *bal oldalról való* házasság: ha meg-mutatják, hogy nintsen elegendő jövedelmek, *jobb oldalról való* Feleségtartásra. A' *bal oldalról való* Házastárs nem viseli a' Férjfi-névet, 's nem is hivattatik Feleségnek; hanem csak Gazdaszornynak. Az ilyen Alszonytól született Gyermekek úgy fognak tartatni, mint tisztességes ágyból származott Magzatok; de nem lesznek egy rangban az Attyokkal, 's nem is fog egészen rájuk szállani az atyai jószág egyébaránt, hanemha semmi ollyas Gyermekei nintsenek az Atyának, kik jobb oldalú házasságból születtek volna. — Ha valamelly Leány teréhbe esik — olly Leány, a' ki nem a' *Vénus'* közönséges Nimfáinak száma között való: Feleségül fog ajánlatni a' maga El-tsábítójának, ha azzal egyenlő rangú; *bal oldalról való* házastársul ellenben, ha alább való sorsú. Ha nem akar mindazáltal házassági életre lépni vele a' Férjfi: egyéb nem kívántatik, az ez eránt való maga ki-nyilatkoztatásánál: mindjárt meg-lelész az el-válás. Ennél fogva, épségben marad a' meg-esett Személy' betsülete is; mert úgy fog tartatni, mint a' maga Férjétől el-váltt Feleség. — Ezen rendelés, leg jobb eszköznek találtatott a' Gyermekek-ölés ellen. — Eddig nem lehetett Nemes Férjfinak paraszt Személlyel öszve-házasodni: most, az új Törvény-Könyv által, az efféle házasság is fel-szabadítatik, olly fel-tétel alatt, ha a' Férjfi' familiájából hárman meg-eggyezendének benne. Ezen említett meg-eggyezéssel, egyet fog érni a' Király' meg-eggyezése is. — A' nőtelenységben meg-hóltt Férjfi' jövedelmének egy része, negyven éltendőig a' Szegények' kasszájába fog menni.

A'

A' *Burgau* Markgráfságban, (melly Sváb Országban fekszik, 's *Austriához* tartozik) újra kezdték szentelni, *Jósef* Tsászár' halálától fogva sok Plébánosok a' már régen el-törölt Innepeket. Nehány helyeken arról is gondolkodtak már, hogy a' Templomok' fel-szenteltetésének Innepét különös napokon üllék, hogy az Inneplés annál nagyobb pompával meheffen véghez. E' végett, parantsolat ment ő Tsász. 's Kir. Felségétől Sept. 6-dikán a' *Burgau* Korinányszékhez, hogy azon rendet nem lehet meg-bontani, mely szerént az egész Tartományban, Október Hónapnak 3-dik Vasárnapjára van téve a' Templom-szentelés' Innepe. — Meg van hagyva az *Augsburgi* (*Augusta Vindelicorum*) Püspöknek is, hogy az ájtatosságok' tartásában, azon rendelést követtesse mindenütt a' Plébánosokkal, mely a' *Konstántziai* Püspökség' sinór-mértékéül adatott ki, Fejedelmi helybe-hagyás mellett.

Tudományi Dolgok.

Véber Úrnak *Posonyi* 's *Komáromi* könyves Boltjaiban, következő Magyar's Deák Munkák találtnak a' többek között:

Magyarok' Eredete, a' régi, és mostani Magyaroknak nevezetesebb tselekedeteivel együtt. Irta Székér Joakim. Két Könyvek. nagy 8-ad rétbén. Az első Könyv áll 317; a' második 374 lapból. 2 R. forint.

Csenkeszfai Poóts András' Ifjúai Versei. Két Darabokban. Kis 8-ad rétbén. 238 oldal. Az ár 36 krajtzár.

Emlékeztető Verseik, mellyek a' Szent Irásban lévő nevezetesebb Hístóriákat, és a' Szent Irásban lévő Könyveknek Summáit magokba foglalják. Irattak

tak Siklósi István által. Nagy 8-ad rétb. 63 oldal. 6 kr.

Kereszténység Abrázattya, az az: olly száz és egynehány Magyar Versek, mellyek igen rövid Summában azt adják elől, mitsodás állapotban vólt az Új Testamentomi Anyaszentegyház eleitől fogva minden Századik Efstendőben, a' mint azt az Ekklesiái Hístóriák bizonyították. Irta Siklósi István. Nagy 8. rét. 6 kr.

Helikoni Virágok, 1791-dik Efstendőre. Szedte Kazinczy Ferenz. 8. rét. 20 kr.

Czimmermann J. G. Angliai Kir. Orvos Hannoverában: A' magános Életről. Fordítottatott Némeiből Magyarra Sz. M. T. által. 8-ad rétb. 15 kr.

Erköltsi és elegyes Versek, mellyek némelly jelesbb Német Vers - költökből: Gellertből, Hágedornból, Kleiszből, Cronegkből, és Höltyből fordítottak Sz. I. által. 8. rét. 30 kr.

Tóldalék a' Piktét Benedek' Keresztény Erköltsi Tudománnyához.

Nullitas Discriminis in Articulo Fidei de Sacra Domini Cæna inter Aug. & Helv. Confess. Fratres pro arctiori Politico-Synodali coalitione exposita. Auctore A. P. D. E. S. T. P. S. A. C. 8-ad rétb. 6 kr.

Küldjük az e e árkust, az Ország-Gyűlése' Hístoriájához tartozó Aktákból.

Költ Bétsben, Novembernek 4-dik napján, 1791-dik efstendőben.

